

Pomôžme včelám v našej záhrade

„Keď vymrú včely, ľudstvu nezostáva viac, než štyri roky života.“ I s takýmto netradičným a fyzikou nesúvisiacim výrokom prišiel v minulom storočí Albert Einstein. Polemiku v odborných kruhoch tento výrok rozvíril už aj preto, lebo nebol ani entomológom ani včelárskym expertom. Bola to intuícia, alebo pochopenie širších súvislostí a nepísaných prírodných zákonov? Tak či tak, ukazuje sa, že toto konštatovanie nie je ďaleko od pravdy.

Dizajn, pohodlie a „fauna friendly“ rastliny sú bezproblémovou kombináciou v moderných záhradách.

Koho by už v dnešnom technologicky vyspelom svete zaujímali nejaké problémy týkajúce sa včiel a včelárstva všeobecne? Mnohí z nás prírodu chápú len ako zelenú kulisu, mihajúcu sa niekde za oknami. Berieme ju nehanebne a pochabo ako úplnú samozrejmosť, čo sa nás bezprostredne netýka. Až kým...

Hmyz zbožňuje rôzne kopy dreva či halúzky, kde sa môže schovať pri nepriaznivom počasí, poprípade odchovať potomstvo.

Medzi najnavštevovanejšie rastliny patria marulky, levandule, echinacea, agastache, kocúrniky, rozchodníky, rudbékcie, šalvie, ovocné stromy, maliny ale i napríklad pavinič trojlistý.

Záhadne zmiznutia

Niekedy v roku 2006 začali biť na poplach včelári v USA, neskôr v Európe i Brazílii. Záhadne miznutie včiel dostalo poetickú skratku CCD z anglického výrazu „Colony collapse disorder“ (Syndróm kolapsu včelstiev). Včelári stratili väčšinu svojich včelstiev a utrpeli značné straty pri výrobe medu. Nikto dosiaľ hodnoverne nevysvetlil, prečo sa včely nedokážu vrátiť do svojich úľov. Znam možných páchatelov je pritom úctyhodný: od telekomunikačných signálov, geneticky modifikovaných plodín až po pesticídy a herbicídy.

Prečo sú pre nás dôležité

V okamihu, keď si začneme opravovať vedomosti z prírodopisu zo základnej školy, rozpamätáme sa, že včely sú zodpovedné za opeľovanie

Jarné kvetiny sú pre včely dôležité hlavne pre zdroj peľu a nektáru.

viac ako 90 druhov ovocia a zeleniny po celom svete, takže by bolo zničujúce, keby sme mali stratit väčšinu alebo všetky naše včelstvá. Mnohé veľmi dôležité poľnohospodárske plodiny sa spoliehajú na hmyz, aby im pomohol v reprodukciu, a vy-

tvárať tak pre nás dôležité plody. Včela je krehkou súčasťou ekosystému a dôležitým ukazovateľom rovnováhy nášho sveta. Jej podivný akt miznutia má ďalekosiahle dôsledky pre poľnohospodárstvo a rozhodne nie je fenoménom, ktorý treba ignorovať.

záhradný architekt
Ing. Zoltán Nagy
www.grandgarden.sk

Takzvané hmyzie domčeky sú čoraz populárnejšie i v našich končinách. Radi ich navštevujú hlavne včely samotárky, ktoré v nich s radosťou vychovávajú svoje potomstvo. Domčeky môžu mať aj dizajnovú podobu a môžu byť súčasťou záhradných stavieb ako skulpturálny prvok. Lacnou alternatívou je otiepka obyčajného rákosia...

Čo môžeme urobiť

■ Zvyšovať biodiverzitu v priestore našich záhrad! Zabudnúť konečne na hradby tují, konifery a tie okrasné rastliny, ktoré sú celoročne nepremennivé, nudné a statické ako obrázok zavesený na stene. Poskytnúť im nektár, peľ, vodu, mali by sme vysádzať kvetiny medonosné a tie, ktoré radi navštevujú. Ich prirodzené biotopy - včelie paše čoraz viac zaberá človek so svojou činnosťou, tak sú menej bohaté. Preto včelám musíme pomáhať aj

v prostredí našich záhrad a podporovať faunu všeobecne. Hmyz v záhrade totiž nie je iba včela medonosná. Iba na Slovensku žije takmer 650 druhov jej príbuzných a na celom svete je ich známych viac ako 16.000. Radi však k nám zavítajú aj rôzne druhy motýľov, zlatoňov či lienok.

- Obmedziť používanie insekticídov, ktoré sú toxické pre včely či iné užitočné opeľovače.
- Poskytnúť im útočisko pred vetrom,

dažďom či náhlym ochladením.

- Vytvoriť vhodné prostredie pre ich celý životný cyklus - takzvané hmyzie domčeky.
- Odbúrať predsudky. Opeľovače na záhrade sa vždy správajú ako hostia. Priletia, ponavštevujú a opelia kvety a potom odletia do svojho úkrytu. Naše záhrady nenavštevujú preto, aby nás pobodali, popreháňali sa na čerstvom vzduchu či upili si z pomarančového džúsu zabudnutého na stole. ■